

Examensarbete
Yrkehögskoleutbildning
Skolhundpedagog/resurspedagog
Svenska Terapihundskolan

Sandra Gerebo

Hösten 2022

Abstrakt

I denna studie kommer en presentation av tidigare forskning kring hund i skolan och hundens positiva effekter på eleverna när oxytocinet frigörs. Denna studie kommer även att belysa vikten av att använda sig av skolhund i pedagogiska verksamheter (Animal Assisted Education, AAE, IAHAIO, 2018) som är en målinriktad insats som utbildade hundteam får utföra.

Därefter kommer presentationen av undersökningen under en kvalitativ studie där det intervjuats lärare från olika kommuner för att se hur deras tankar och erfarenheter kring skolhundar är. Elevernas rätt till utbildning enligt sina förutsättningar. Resultatet av denna studie visade att lärarna under intervjuerna är mycket positiva till att implementera hund i skola då de ser stora fördelar med detta.

Nyckelord:

Oxytocin, skolhund, Animal Assisten Education, AAE- (Hundassisterad pedagogik, HAP)

Innehållsförteckning

Abstrakt	2
1 Inledning	4
1.2 Syfte	5
2 Den teoretiska referensramen	6
2.1 För att bli en skolhund	6
2.2 Hundföraren och skolhunden	7
2.3 Utbildare av sociala tjänstehundar och IAHAIO	8
2.4 Hundens påverkan och positiva effekter av skolhund	8
2.5 Oxytocin	10
2.6 Barnkonventionen	11
2.7 Skolverket	12
2.8 Astma- och allergiförbundet	12
3 Val av metod	13
3.1 Undersökningens genomförande	13
4 Resultat	14
4.1 Pedagogisk nytta med skolhund	14
4.2 Hur ser du på användning av skolhund?	15
4.3 Hur mycket kunskap har du kring skolhund?	16
4.4 Hur ser du på förbudet av skolhundar i Västerås Stad?	17
5 Resultatdiskussion	19
6 Reliabilitet och validitet	21
7 Avslutande diskussion	22
8 Källor	25
9 Bilagor	27

1 Inledning

Just nu kommer det in mycket förfrågningar från Västerås Stads lärare om att ta med sina utbildade hundar in i skolverksamheten och arbeta som ett skolhundteam. Det är något Västerås Stad har förbjudit då de anser att det kan bli orättvist för övriga elever som inte får träffa hunden samt att de kommenterar hundrädsla och allergier. Det vi menar på är att alla barn har rätt till utbildning efter sina behov men även att skolhundteam måste göra stora åtgärder och kartläggningar innan en hund kan tas in i skolans område. När det kommer till att använda sig av skolhund skulle fler elever känna sig motiverade nog att komma till skolan om hen visste att en skolhund väntar där. Även Barnkonventionen som blev svensk lag 1 januari 2020 säger att alla barn har rätt till sin utveckling och utbildning (Unicef) men också i skollagen kan vi också se i kapitel 3 om barn och elevernas utveckling mot målen att de är berättigade stödinsatser i form av extra anpassningar (skollagen kap 3, 1 §). Under denna kvalitativa studie har det låtits intervjuas 5 specialpedagoger och klasslärare i skolor både i Västerås men även i grannkommuner om hur de ser på användning av skolhundar samt hur de ser på skolhundförbudet i Västerås Stad. Under denna studie har det tagits kontakt med barn- och utbildningsförvaltningen på Västerås Stad med frågan om skolhundförbudet kommer att upphöra och hur tankarna kring insatsen med skolhund ser ut. De meddelade att det kommer att ske ett pilotprojekt på en högstadieskola under ett år, där hund kommer att finnas inom elevhälsoarbetet samt i grundsärskola. Denna pilotverksamhet kommer sedan att utvärderas efter genomförandet. Detta svar som barn- och ungdomsförvaltningen gav de pedagogerna som intervjuades ett hopp om att deras elever en dag skulle kunna få en mer betydelsefull skolgång.

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen var att se lärare runtom i Västerås perspektiv på en skolhunds pedagogiska nytta. Då Västerås Stad har kommit med ett förbud gentemot utbildade skolhundar ville jag se hur lärare ser på förbudet. Undersökningen är ett kvalitativt arbete där jag själv varit med i verksamheter och frågat ett antal lärare både i och utanför Västerås. Men även för att se hur lärare ser på att använda sig av skolhund samt vad en skolhund kan betyda för eleverna och deras utveckling och motivation. Men även hur förbudet kring skolhundar i Västerås Stad kan påverka eleverna. Barnens rätt till utbildning kopplat till barnkonventionen (Barnkonventionen 2020) som blev lag i januari 2020.

2 Den teoretiska referensramen

2.1 För att bli en skolhund

Social tjänstehund är ett samlingsnamn för hundar som arbetar med sin hundförare i ett hundteam och en tredje person som hunden arbetar med (IAHAIO, 2018).

För att få arbeta som ett skolhundteam måste hunden först genomgå ett lämplighetstest för att se om den är lämplig för arbetet.

När det gäller hundföraren måste hen ha en pedagogisk examen som exempelvis lärare för att få utbilda sig till skolhundteam tillsammans med sin hund. För att få börja utbildningen som skolhundteam krävs det att hunden är över 1 år samt att den tycker om att vara social och att vara kring människor (Svenska Terapihundskolan, 2022). Det finns olika aktörer som utbildar sociala tjänstehundar varav Svenska Terapihundskolan, belägen i Strömsholm, som är nordens största utbildare av sociala tjänstehundar är en.

När man har bestämt sig för att börja utbildningen mot att bli ett skolhundteam krävs det att hunden genomgår ett lämplighetstest som behöver vara godkänt innan man kan börja sin utbildning. Man kan välja att göra lämplighetstest på sin hund hos nordens största utbildare av sociala tjänstehundar Svenska terapihundskolan och då sker lämplighetstesterna i en så verklighetstrogen miljö som möjligt där Sara Karlberg- VD Svenska Terapihundskolan, skapat tester utifrån svenska kennelklubbens Beteende och Personlighetstest för Hund. När man kommer till sitt bokade lämplighetstest är det bra att hunden kan sin grundlydnad såsom sitt, ligg, stanna, gå fint i koppel, hantera plötsliga ljud samt åka hiss (Svenska Terapihundskolan, 2022). De tittar även på hur hunden klarar av hundmöten, är social och om den gillar att bli klappad av olika främmande människor (Svenska Terapihundskolan, 2022).

För att man ska få utbilda sig till skolhund krävs ett godkänt lämplighetstest samt om man väljer att utbilda sig via Svenska Terapihundskolan ska man med sin hund även ha genomfört programmet på grundnivå som heter besökshund. Besökshund är hundunderstödd aktivitet där man kan arbeta utan att man behöver dokumentera eller utvärdera sitt arbete. Däremot krävs

det att man är utbildad lärare för att gå utbildningen till skolhund. Att arbeta som skolhundteam är en målinriktad insats där man arbetar mot uppsatta mål som även de ska dokumenteras och utvärderas (Svenska Terapihundskolan, 2022).

När hunden har blivit godkänd på lämplighetstestet samt gått utbildningen till besökshund kan man starta er resa mot att bli skolhundteam. Att utbilda sig och jobba som skolhundteam arbetar man tillsammans med hunden i skola eller i annan pedagogisk verksamhet. Att använda sig av skolhund i pedagogiska verksamheter (hundunderstödd pedagogik, AAE) är en målinriktad insats som utbildade hundteam får utföra (IAHAIO, 2018).

2.2 Hundföraren och skolhunden

När man arbetar med sin hund är det av stor vikt att man finns till och kan stötta sin hund i arbete under situationer som kräver det. Det är hundförarens ansvar att se till att hundens arbetsmiljö håller god kvalitet. När man arbetar med sin hund är det viktigt att man ser över hundens säkerhet och trivsel (Eriksson & Karlberg, 2018, 258).

Att inte låta hunden arbeta för långa pass, 2h/dag är riktlinjer för en skolhund. Helst ska dessa två timmar vara uppdelade på fyra stycken 30-minuters pass med vila mellan så hunden har tid att återhämta sig (Svenska Terapihundskolan, 2022).

2.3 Utbildare av sociala tjänstehundar och IAHAIO

När det kommer till att välja utbildare av sociala tjänstehundar bör man göra sin efterforskning och välja den aktör som känns bäst för sig själv. Det finns fler exempel på utbildare av sociala tjänstehundar. Vårdhundskolan som har sitt huvudkontor i Skåne (Vårdhundskolan, u.å.) samarbetar även med andra städer så via Vårdhundskolan kan du även välja att utbilda dig i Uppsala, Göteborg eller Skåne. Sedan har vi Svenska Terapiahundskolan som är nordens störta utbildare av sociala tjänstehundar har sin bas i Strömsholm i Västmanland. På Svenska Terapiahundskolan kan du välja att göra lämplighetstester på annan ort. Däremot väljer man att gå yrkeshögskoleutbildningen där man samtidigt läser till resurspedagog har man även fysiska träffar på plats (Svenska terapiahundskolan, 2022).

IAHAIO – International Association of Human-Animal Interaction är en global sammanslutning av organisationer som bedriver allt från verksamheter till forskning till utbildning inom djurassisterade interaktioner (Eriksson & Karlberg, 2018, 245). IAHAIO (2018) finns för att underlätta arbetet med sociala tjänstehundar samt har med hjälp genom att stödja forskning inom ämnet bidra till ökad kunskap om bandet mellan hund och människa. Inom IAHAIO (2018) har de tagit fram ett dokument som de har döpt till White Paper där de med tydlighet definierar de olika begrepp som finns inom hundunderstödda insatser (White paper, 2018).

2.4 Hundens påverkan och positiva effekter av skolhund

Det har inte undankommit någon att djur har en fantastisk förmåga att få oss människor mer avslappnade och jordade. Sedan lång tid tillbaka har hunden haft en stor inverkan i våra liv och på vårt välmående (Eriksson & Karlberg, 2018, 15-21). Att vara nära en hund när man ställs inför prövningar har haft god effekt på oss människor under lång tid. Det är inte förns på senare år som man i Sverige mer och mer börjat ta in hundar i vård och i skola för att öka människors välbefinnande. Genom att umgås och arbeta med en skolhund ger oss lägre blodtryck. Genomgående har de som umgås med djur lägre blodtryck samt andra färre fysiska problem än de som inte umgås med hundar. Hunden lugnar oss och får oss att tänka på saker

som är mindre jobbiga i våra vardagliga liv och hjälper oss att fokusera (Eriksson & Karlberg, 2018, 23,24,25).

En deprimerad person kan känna mening med livet igen och vilja ta ansvar för hunden. Personer kommer upp ur sängen, kommer ut och får luft samt träffa folk och har någon att bry sig om och ta hand om (A. Fine, Handbook on animal assisted therapy refererad i Eriksson & Karlbergs Sociala tjänstehundar- omsorg utan ord).

Att arbeta som skolhundspedagog har sina fördelar. Det är enklare för en hund att få eleverna att öppna upp sig och att prata om sådant som är jobbigt. Men även för elever med autism har hunden en stor betydelsefull roll. Hunden lär eleverna att uttrycka empati säger Sofie Faxius i en artikel i Pedagog Malmö (pedagog Malmö, 2022). Majoriteten av eleverna uttrycker sig bli väldigt lugna av att ha en skolhund att arbeta med och att en skolhund ger trygghet i skolan (pedagog Malmö, 2022).

Kalle Enström som är rektor på Årstaskolan i Stockholm säger till Göteborgs Posten att han ser stora fördelar med skolhund. Han anser att ha en hund som stöttar vid läsning ökar elevernas motivation att prestera i andra ämnen som tidigare ansetts omöjliga (GP u.å.).

Det finns många elever som är hemmasittare och inte kommer iväg till skolan av olika anledningar. För att öka känslan hos eleven av betydelsefullhet men också för att öka motivationen kan en skolhund då komma hem till eleven och hämta med den till skolan. På så sätt kan det minska de motstånd en elev kan känna genom att ta sig till skolan utan skolhunden som stöttning (läraren., chef och ledarskap, u.å.). Åsa Sparr och Maria Ståhl har arbetat med hundunderstödd pedagogik i tio år och har nu skrivit en artikel om sin forskning och arbetet kring ämnet (skolporten, 2020) där de understryker att skolnärvaron ökade när eleverna fick stöd av en skolhund. När det finns en skolhund på skolan där man går är det av ovärderlig stöttning för eleverna. De känner motivation att komma till skolan, skolhunden ökar trygghet och trivsel samt ökar elevernas sociala samspel. (Maria Ståhl & Åsa Sparr).

2.5 Oxytocin

Oxytocin hjälper till att skapa positiva känslor och hjälper oss i sociala sammanhang och relationer men minskar även stressnivån. När oxytocin frigörs känner vi ökad tillit och ökat lugn. Detta sker även vid beröring samt ögonkontakt med en hund. Oxytocin bildas i hypotalamus- en del av hjärnan och kallas även för må-bra-hormon. (Eriksson & Karlberg, 2018, 19). Vi känner oss lugna och mer närvarande när oxytocinet frigörs.

När man arbetar med en hund i skolan så spenderar eleverna mycket tid med hunden. De lär känna varandra och kommer nära varandra väldigt fort. Då oxytocinet frigörs i närhet av en hund får elever som arbetar tillsammans med en skolhund känna en ökad livskvalitet. En hund kommer aldrig att döma dig eller slänga ur sig elaka kommentarer utan hunden kommer alltid finnas vid din sida och försöka få dig på gott humör. Att arbeta med en skolhund kommer att öka självförtroendet och självkänslan hos eleverna samt att minska ångest. Det är känt att spendera tid med hund minskar känslan av ångest då oxytocinet – vårt må-bra-hormon frigörs. Men även viljan att integrera med personal och sina klasskompisar ökar. Elevernas medvetenhet om sina egna känslor ökar när de får spendera tid med en hund då man arbetar mycket med empati. När oxytocin frigörs ökar även känsla av tillit och eleven kan således öka sin självkänsla och sitt självförtroende. Det finns fler exempel på vad en skolhund kan göra för eleverna bara genom att finnas (Eriksson & Karlberg, 2018, 19,20,24,25).

- Öka motivation till att utmana rädslor
- Minska social ångest
- Öka känsla av social gemenskap
- Öka koncentrationsförmåga
- Minska ångest och oro
- Lindra depression
- Skapa inre och yttre motivation

- Motivera till delaktighet i gruppaktiviteter
- Sänka blodtryck
- Sänka puls
- Öka tryggheten i annars oroliga situationer som till exempel matsituation, tandläkarbesök och duschning
- Sällskap
- Öka modet
- Motverka hemmasittandet och öka skolnärvaro
- Stöd till personen att känna igen sina känslor, hur och var de sitter i kroppen
- Skapa sammanhang och mening

En studie som gjorts på personer med interlektuella funktionsnedsättningar och ångest visar att de som träffat en terapihund känner av betydligt minskad ångest efter att ha träffat en social tjänstehund än efter en traditionell behandling (Eriksson & Karlberg refererar i Giuliani, F & Jacquemettaz, M 2017 Animal-assisted therapy used for anxiety disorders in patients with learning disabilities).

2.6 Barnkonventionen

FNs barnkonvention är till för att skydda barnen från våld men även för att se till att alla barn får rätt till likvärdig utbildning och utveckling (Barnkonventionen 2020). Barnkonventionen blev svensk lag 1 januari 2020 (Regeringen, 2020). Det som gäller är att alla Sveriges barn har lika stor rätt till sin egen utveckling oavsett vem du är, vart du kommer från eller hur du ser ut (Unicef, barnkonventionen 2020). Alla barn lika mycket värda och har lika rättigheter.

2.7 Skolverket

I skolverket hittar vi regler som reglerar vilka rättigheter och skyldigheter barn, elever och vårdnadshavare har. Skollagen är indelad i 29 stycken kapitel som även styr de krav som ställd på huvudmännen (Skolverket u.å.). I står det om särskilt stöd och extra anpassningar för elever med behov för det. I kapitel 3 i skollagen (2010:800) handlar det om barn och elevers utveckling mot målen där barnens och elevernas lärande och personliga utveckling, information om barnets och elevens lärande och personliga utveckling men även stöd i form av extra anpassningar samt garanti för tidiga stödinsatser i förskolaklass och i lågstadiet (skollagen kapitel 3).

2.8 Astma- och allergiförbundet

Astma- och allergiförbundet grundades år 1956 för att hjälpa människor som lider av astma eller allergi till ett friskare och bättre liv (Astma- och allergiförbundet u.å.). De ser lösningar och förbättringsmöjligheter överallt och vill att samhället ska bli likvärdigt för alla trots att man lider av astma och allergi. Astma- och allergiförbundet vill att skolor, vården och andra offentliga platser ska bli tillgängliga för alla. Förbundet är en demokratisk medlemsstyrd organisation som finns runt om i Sverige. Tillsammans har de medlemmar kämpat sig igenom olika förbud. År 2005 beslutar Sveriges riksdag om rökfritt på krogarna samt att 2019 då nya tobakslagen träder i kraft då det blir förbud mot rökning på uteserveringar, tåg-perronger och busshållplatser. Det har varit en lång resa som startade den 22 september 1956 som ännu inte är slut för Astma- och allergiförbundet. De strävar konstant efter förbättringar och förbättringar i vårt samhälle för att alla ska kunna vara ute på landets gator (Astma- och allergiförbundet u.å.).

3 Val av metod

När man skriver sitt examensarbete kan man välja mellan en kvantitativ eller en kvalitativ metod. Skillnaden på dessa är att en kvalitativ undersökning finns till för att samla in siffror och statistik samt hjälper till att dra slutsatser av arbetet. En kvalitativ undersökning är däremot tillskillnad från den kvantitativa metoden inte lika strukturerad. Här samlar man ihop människors tankar, motivation samt attityder (Tivenius, 2015, 16,20) Jag har valt att använda mig utav en kvalitativ studie under mitt examensarbete. Jag har under en period iakttagit miljön i klassrummen och genomfört intervjuer av klasslärare och specialpedagoger där de fått svara på fyra frågor kring skolhund och vad de tror en hund i skolan skulle kunna ha för pedagogisk nytta. Jag hade även fina samtal med elever som var väldigt nyfikna på vad jag gjorde och hur man kan ha en hund i skolan. En hund kan inte läsa menade eleverna på.

3.1 Undersökningens genomförande

Under lärande i arbete (LIA) gjorde jag en kvalitativ undersökning där jag själv besökte flera skolor och närvarade vid flera olika pedagogiska tillfällen. Där kunde jag ställa frågor till klasslärare samt specialpedagoger. Jag har under denna kvalitativa studie intervjuat två specialpedagoger samt 4 klasslärare. Det fanns inte alltid mycket tid att sitta ner och ställa dessa frågor då lärarnas tid inte alltid räckte till. Vi fick några tillfällen att sitta ner och diskutera men väldigt ofta fick vi ta samtalen på stående fot. Jag uppfattade de lärare jag har pratat med vara intresserade, positiva och nyfikna till att implementera skolhund in i deras skolor.

4 Resultat

I detta kapitel presenterar jag de resultat jag fått fram av sammanställningen av min kvalitativa undersökning där jag intervjuade klasslärare och specialpedagoger samt hur deras tankar går kring att använda sig utav en skolhund.

4.1 Pedagogisk nytta med skolhund

Fördelarna är många med användning av skolhundar i skolmiljö så länge de följer de riktlinjer som Astma och allergiförbundet har. Om de skolor som valt att ta in hund i skolans miljö följer riktlinjer för att minska allergier så anser de att skolhundar medför många fördelar. Den pedagogiska nyttan med skolhund finns i många användningsområden. Det finns många elever som kan tycka att det är obehagligt att läsa inför en kompis men som kan med hjälp av en skolhund tycka att högläsningen blir avdramatiserad. Att läsa för en hund som inte är dömande kan även leda till att självförtroende och självkänsla ökar. Den ena läraren uttalar sig även att ”all läsning är bra läsning och därför vill jag främja det för eleven.” Hen tycker att en skolhund kan göra gott intryck även i andra sammanhang som exempelvis gällande kamratskap och värdegrundsarbete.

De jag intervjuade tar även elevernas psykiska hälsa i beaktning. De menar att hundar har en fantastisk förmåga på oss människor genom att bara finnas till. Att de når bortom orden och har en inverkan genom att ge oss stöd, välbehag och uppmuntran. De säger också att en skolhund skulle vara ett bra verktyg för att nå fram till de elever som är i obalans och mår psykiskt dåligt – att en skolhund skulle kunna hjälpa eleverna att öppna upp sig och våga prata. Hen menar att de elever som inte bär på allergier skulle ha en god nytta av en skolhund.

De speciallärare jag var i kontakt med tycker att användandet av skolhund skulle gynna ett flertal elever som de arbetar med. Dels för att våga läsa och att kunna läsa högt för en hund som inte dömer men även att lära sig om empati. Då många elever på skolorna runt om i Sverige har lite svårigheter att känna av hur andra elever känner kan en hund vara till stor pedagogisk nytta för eleverna att lära sig om det. ”Hur tror du hunden känner om du skulle slå

den?” – det är frågor som de gav som exempel som man sedan kan tillämpa på eleverna så att de ska få förståelse. De är också helt säkra på att klimatet skulle bli mer harmoniskt om alla elever visste att en skolhund finns på plats och att man då får lära sig om respekt och inte exempelvis vara så högljudd och spring och slå på saker.

4.2 Hur ser du på användning av skolhund?

Gemensamt för mina pedagoger är att de alla är positiva till att implementera en skolhund i deras skolor som de arbetar på. De menar att skolan skulle bli ett mer gynnsamt klimat för samtliga elever så länge man ser över risker med allergier och hundrädslor. De tror även att en skolhund skulle kunna locka fler elever till skolan och att göra sina uppgifter samtidigt som de tror att klimatet i skolan och i klassrummen skulle bli mycket lugnare och tonen skulle bli mer avslappnad.

Jag berättade även här hur man arbetar med skolhund. Att det är gedigna kartläggningar kring lokaler, allergier och att hunden använder ett speciellt schampo som minskar allergener.

Pedagogerna säger också att samtliga elever skulle få lära sig redan i tidig ålder om värdegrund och kamratskap på ett väldigt naturligt sätt som är lätt att förstå och relatera till.

Den ena specialpedagogen jag talade med var väldigt intresserad och ville veta mer om skolhundar då hen aldrig kommit i kontakt med någon som arbetar med det tidigare. Tyvärr räckte inte tiden riktigt till för ett nytt samtal men jag nämnde flera personer som aktivt arbetar med skolhundar vilket väckte intresse av att ta kontakt men även att hen kunde kontakta mig för mer information.

4.3 Hur mycket kunskap har du kring skolhund?

Det svar jag oftast fick när jag ställde frågan om de hade kunskap kring skolhund var ”inte jättemycket kunskap men skulle mer än gärna utöka min kunskap inom ämnet”.

Majoriteten av lärarna har själva inte arbetet på det här sättet och hade nästintill ingen aning om att det var ett alternativ att använda sig utav en skolhund i sina verksamheter. Däremot ställer de sig helt öppna och välkomnande till att det förefaller vara en metod som fungerar. Ett exempel som ofta kom på tal var elevernas läsning tillsammans med hunden, att kunna få eleverna att bli motiverad till att läsa. Då skulle helt plötsligt läsningen få ett nytt syfte, där det blir viktigt att läsa för någon som inte kan läsa själv. Lärarna tror också att det skapar motivation för den som ska öva sig om det går lite trögt med övandet i övrigt – vilket inte endast gäller läsning utan skolarbetet generellt. Graden av motivation höjs när ”någon” – i detta fall en skolhund som inte ställer krav utan som bara lyssnar in (hundens tysta roll). De menar på att en pressande negativ känsla kan vändas till något motiverande och positivt bara av att ha en skolhund nära.

De pratade mycket om hur de själva upplevt att djur varit till stor hjälp i deras egna liv när de haft det svårt och mått dåligt och inte riktigt vetat hur de ska hantera olika situationer. Att de då använt sig av djuren som en tillflyktsort. Där djuren varit som meditativ plats där de kunnat vara sig själv utan att behöva tänka på något annat. Det kan handla om hundar – som i de flesta fall men även om hästar. En av pedagogerna nämnde att när hen var sjuk i cancer så hade hästarna en stor betydelse i sin resa till att bli frisk. Hen var så ledsen och förtvivlad men kände att hen kunde få kraft och för en stund glömma bort verkligheten tack vare hästarna. Men även att hen kunde bearbeta hela sjukdomen som också hänger kvar fastän man är friskförklarad. Hen säger med egna ord att djur har en fantastisk förmåga att känna in och vara närvarande för oss som behöver det.

Pedagogerna tror sig veta att om eleverna kan få samma känsla och stöttning av en skolhund som de själva fått av djuren när de själva behövt det som mest så tror pedagogerna att eleverna kommer kunna göra stora framsteg i sin utveckling både i skolan men också privat.

4.4 Hur ser du på förbudet av skolhundar i Västerås Stad?

Under den sista frågan undrade jag hur de ser på förbudet av skolhundar i Västerås Stad. Jag nämnde förbudet av skolhundar i Västerås Stad för de jag intervjuade.

När det kommer till frågan gällande förbud av skolhundar i Västerås Stad är det med en förvånad ton jag får svar tillbaka. De jag har pratat med har inte haft någon som helst aning om att Västerås har avslagit ansökan att få ha skolhundar i verksamhet. En av pedagogerna förstår förbudet till viss del då de hänvisat till bland annat allergi. Hen menar på att dock ska detta inte vara ett hinder eftersom astma och allergiförbundet har tydliga riktlinjer för hur man kan förhålla sig till skolhund. Tanken med en skolhund är inte att den ska springa runt på hela skolan i alla lokaler, utan att den kan vistas i enskild lokal med exempelvis egen ingång där miljön är lättstädad. Det finns andra alternativ som utomhuspedagogik där hunden kan närvara. De säger att inget hindrar oss från att bedriva viss undervisning utomhus, däribland läsning.

Några av de pedagoger jag intervjuade förstår att det är lättast för Västerås Stad att säga nej till användandet av hund i skolan då det finns människor med allergier och andra sjukdomar. De förstår att det av byråkratiska skäl finns regler och lagar som styr så pass mycket att det kommer att ta tid att processa fram ett ja i frågan. En av pedagogerna tror stenhårt på att det ligger i tiden med att nå individen och att många av medarbetarna i Västerås Stad kan förstå nyttan ett djur gör för både individen men även för en hel grupp. Det gäller bara att ha ett öppet sinne och våga testa något nytt. Våga misslyckas. Skolan har som mål att ha individen i centrum och utifrån individernas egna unika förutsättningar och behov skapa den ultimata inlärningsmiljön för eleven. Hen hänvisar till grannkommuner och andra kommuner inom Sverige där de vågat ta steget fullt ut och använda sig utav skolhundar. Där de fått fina

resultat när de använder sig utav ett skolhundteam. Så som så mycket annat handlar det om en balansgång mellan att våga prova något nytt eller hålla fast vid beprövade metoder.

En tanke var att hund i skolan skulle kunna vara en profilering för en skola. Där alla som söker den skolan klart och tydligt skulle veta om att den profileringen med hundunderstödd pedagogik fanns. Likväl som att ha en skola med idrottsprofil borde vi kunna ha en profil med skolhundar. Hen tänker att lokaler är anpassad för djur skulle nog dock vara nödvändigt om detta skulle bli aktuellt. De lärare jag pratat med i Västerås Stad hoppas att beslutet kommer att ändras så att även de i som arbetar inom Västerås Stad får ta del av den kunskap som finns i den här spännande pedagogiken.

5 Resultatdiskussion

Under perioden då jag genomförde detta arbete fick jag i stort sätt samma svar på min undersökning som det jag fått fram under den teoretiska referensramen. Tidigare forskning visar på att elever som tillsammans med skolhund kan få otroligt fina resultat om de jobbar ihop. Hundarna får eleverna att känna sig hörda och duktiga, vilket även framkommer i den teoretiska referensramen under Oxytocin. Deras självkänsla och självförtroende ökar på flera plan och i följd till detta vågar eleverna ta steget att bli mer sociala i olika sammanhang, umgås med sina klasskompisar eller att eleven till sist vågar läsa högt för andra i grupp. Skolhunden ger så mycket till eleverna genom att bara finnas i rummet. Att öka tryggheten i skolan för eleverna är ett mål vi ständigt jobbar mot och vill förbättra, vilket då en skolhund skulle kunna vara en bidragande faktor till just detta. Något som är intressant i frågan om skolhund är elevernas närvaro och hur den ökat när eleverna har haft tillgång till att arbeta med skolhund. Vårdnadshavare uttrycker sig att det inte är på tal att deras barn vill vara hemma från skolan de dagar som de ska träffa hunden. Så som Åsa Sparr och Maria Ståhl presenterade i sin artikel i skolporten där de nämner att skolnärvaron ökade när det fanns en skolhund att tillgå - så säger även de korrespondenter jag har intervjuat att det skulle se en ökning av skolnärvaro och motivation.

Att ha stöd från ett skolhundteam ökar inte bara elevernas skolmiljö men även pedagogernas. Samtliga i skolan upplever att det skulle vara positivt att implementera en hund i skolan. De jag har talat med tycker att deras skola borde vara nyfika att testa på detta då det finns alldeles för många elever som inte vill komma till skolan eller inte klarar av skolan pga. svårigheter i undervisningen. De som arbetar i skolan måste kunna se till individens behov gällande lärande och se bortom de som *"man alltid har gjort"* och våga prova nya metoder. Vi har trots allt barnen och eleverna i fokus. Barnen och eleverna är vår framtid och vi måste försöka stötta och hjälpa eleverna så gott vi kan. Vi måste hela tiden försöka förbättra oss och vilja försöka och prova lite mer. Inget barn ska ramla mellan stolarna och det är vi överens om i detta arbete. Att de som vill implementera skolhund i sin verksamhet ska kunna göra det och att kunna ta inspiration och stöd från andra skolor där verksamheten med skolhund är i

full gång med goda resultat. Ett intresse att utöka och förbättra skolan med denna resurs är ett påtagande faktum kring de personer jag har haft kontakt med.

6 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet och validitet används som ett mått på hur trovärdig resultatet av exempelvis en undersökning är. Reliabilitet menas med hur tillförlitlig informationen man har fått fram är. Här bör man få fram samma svar oberoende på vem det är som ställer frågan. Validitet betyder giltighet. Ungefär kan man översätta validitet som – får jag svar på den frågan jag ställer?(Tivenius, 2015, 17,18). Att använda sig av reliabilitet och validitet i en kvalitativ undersökning visar hur trovärdig uppgiften är (KTH, 2013).

Då jag själv varit med och gjort dessa undersökningar tycker jag att svaren på mina frågor är trovärdiga. Jag har skapat korta och tydliga frågor som är enkla att förstå och svara på. Jag har varken vinklat frågorna för att få de svar jag själv föredrar eller påverkat de lärare och specialpedagoger jag intervjuat på något sätt. Jag anser att den teoretiska referensramen och min egen undersökning är högst trovärdiga och har en hög reliabilitet. Jag anser att min studie har god reliabilitet då jag har beskrivit och diskuterat samtliga rubriker.

7 Avslutande diskussion

När det kommer till användandet av skolhund finns det flertal riktlinjer att ta i beaktning.

Inom området för hundunderstödda insatser finns det ett flertal studier på hundens påverkan på oss människor. Svea hundtjänst visar på att forskning inom hundunderstödda insatser funnits redan sedan 1970-talet. Som ett skolhundteam arbetar man målinriktad och enligt läroplanen. Elevernas utveckling dokumenteras och utvärderas alltid (Finska terapihundskolan, 2021).

I början av 2022 beslöt sig Västerås Stad om förbud gentemot skolhundar att tillsammans kunna arbeta målinriktad med elever tillsammans med sina hundförare. Detta beslut är tjänstemannamässigt där flertalet verksamhetschefer inom barn- och ungdomsförvaltningen har skrivit på. Jag har i mitt examensarbete valt att fokusera på detta som en av frågeställningarna till mina respondenter. Jag har ställt ett antal frågor till lärare som är verksamma i Västerås men även i grannkommuner för att få en nyanserad bild av hur de ser på förbudet mot skolhund i Västerås Stad och vad ett förbud kan bidra till i längden.

Enligt barnkonventionen som blev svensk lag 1 januari 2020 säger de följande:

§2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

§3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms som barnets bästa.

§4 Varje stat ska ta ansvar för och nyttja sina resurser till fullo för att uppfylla barns rättigheter. Där det behövs ska stater samarbeta internationellt.

§12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

§13 Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.

§23 Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt hjälp att aktivt delta i samhället.

§ 28 Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.

§29 Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter (*UNICEF, 2022*).

När det kommer till Västerås Stads beslut om att förbjuda skolhundar i de kommunala skolorna har barnkonventionen inte varit i beaktning. I barnkonventionen står det att alla barn har rätt till utbildningen enligt sina unika behov och förutsättningar. När Västerås Stad tog sitt beslut om att införa förbud gentemot skolhundar i Västerås stad så bryter de mot ovannämnda punkter ur barnkonventionen.

Barnkonventionen som sedan 1 januari 2020 är en svensk lag ska alltid på alla nivåer, internationell, nationell och lokal nivå bör alltid ligga till grund för alla styrdokument som gäller barn (Jakobsson & Nilsson. 2019, 52).

Då det står i barnkonventionen att alla barn ska ha samma rättigheter och ingen ska diskrimineras blir det lite motsägelsefullt när det kommer till beslutet om förbud av skolhund i Västerås Stad. Genom införandet av hundförbud inom kommunen så bidrar det till att alla barn och elever inte får samma rättigheter och stödinsatser runt om i landet. Det finns redan många andra hundförare runtom i Sverige som får stöd av hund i skolan – vilket betyder att barnen och eleverna i Västerås Stad blir diskriminerade då de inte får samma rättigheter till hundunderstödda insatser i skolan som kan främja deras välmående och öka skolgången.

I samtliga beslut som rör barnen ska det alltid vara för barnets bästa. Barnkonventionen finns till för att säkerställa barnens välmående och att de inte råkar illa ut. Så nu när Västerås Stad har tagit bort möjligheten till att använda sig av hundunderstödda aktiviteter i skolan kan det vara av väldigt stor betydelse för flera elever och barn. I vissa fall kan det även vara avgörande för individens skolgång. Därav är det svårt att säga att Västerås Stad ser till barnens bästa.

När man läser beslutet om förbud mot skolhundar så kan man inte hitta något som har med barnens talan att göra. Barnen ska, liksom de vuxna, ha rätt att höras i alla frågor som rör

barnet själv och kunna få uttrycka sina egna tankar och känslor. I Sverige har vi även yttrandefriheten vilket även gäller i detta fall. Här har de inte tagit barnens talan i beaktning och som inte heller har framförts då det inte går att hitta någonstans att läsa vart elever och barn kan uttrycka sina tankar kring att arbeta med hund.

Skolhund är en pedagogisk resurs som ska tas på allvar och tas ansvar för och användas då vi vet att hundar har en lugnande och motiverande påverkan på oss. I detta fall är skolhunden en resurs (hundunderstödd pedagogik) för väldigt många elever i skolan och genom att Västerås beslutat att ta bort hund i skolan kan man även koppla beslutet ihop med §23 i barnkonventionen som handlar om funktionsnedsättning. Om barnet eller eleven ska kunna ha ett fullvärdigt liv där hen kan bli mer självständig och ha möjligheten till att delta i aktiviteter är hunden ett bra "hjälpmedel" till vägen mot ett självständigare liv. Dock är detta inte heller möjligt på grund av Västerås Stads beslut om förbud mot skolhundar. Genom att ta bort skolhunden som extra anpassning genom att förbjuda skolhundsteam gör att Västerås inte gör skolan tillgänglig för alla. Grundskolan ska vara för alla.

Jag har även försökt få tag på Västerås Stad och väntar nu på svar från barn- och ungdomsförvaltningen gällande skolförbudet mot skolhundar då jag har hört att de ska släppa på förbudet. Den första jag fick tala med skickade mitt ärande vidare. Jag hoppas att Västerås Stad kan vara öppna för en förändring som skulle göra samhället gott.

Något jag tycker är intressant i min reflektion kring resultatet jag fick fram när jag intervjuade mina respondenter är hur likasinnade de alla är. De flesta av de jag har talat med har själva upplevt stöd från djur i olika situationer och därav egen erfarenhet är de mycket intresserade att börja arbeta med skolhund i de skolor som de själva arbetar på.

8 Källor

<https://astmaoallergiforbundet.se/om-oss/var-historia/>

Eriksson, Karlberg. (2018). *Sociala tjänstehundar- omsorg utan ord*. Klickerförlaget Göteborg AB.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1052996/FULLTEXT01.pdf>

[file://localhost/Users/robertgrunditz/Downloads/hundfoCC88rbudvaCC88steraCC8Asstad%20\(1\).pdf](file://localhost/Users/robertgrunditz/Downloads/hundfoCC88rbudvaCC88steraCC8Asstad%20(1).pdf)

<https://www.finskaterapihundskolan.com/hundassisterad-pedagogik/>

<https://www.gp.se/ledare/sonesson-skolhundar-b%C3%B6vas-som-pedagogiska-hj%C3%A%lpmedel-1.9781273>

<https://iahaio.org/wp/wp-content/uploads/2021/01/iahiao-white-paper-2018-swedish.pdf>

Jacobsson, Nilsson. (2019). *Specialpedagogik och funktionsvariationer: att möta barn och unga med funktionsnedsättningar i en utvecklande miljö*. Natur Kultur Akademisk.

<https://www.kth.se/social/upload/522f02dcf2765473256d8cb/Vetenskaplighet-20130910.pdf>

<https://www.lararen.se/chefochledarskap/skolutveckling/hunden-nero-ar-rektorns-narmaste-medarbetare>

<https://pedagog.malmo.se/artiklar/skolhunden-som-oppnar-dorrar/>

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/barnkonventionen-som-svensk-lag/>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#K3

<https://www.skolporten.se/app/uploads/2020/03/utveckla-skolan-nummer-32020.pdf>

<https://www.slu.se/institutioner/husdjurens-miljo-halsa-forskning/forskningsprojekt/sociala-tjanstehundars/stod/>

<https://sveahundtjanst.se/forskning/>

<https://www.terapihundskolan.se/diplomering-2/>

Tivenius. (2015). *Uppsatsens inre liv*. Studielitteratur AB, Lund.

<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version>

Artiklar: 2-4, 12-13, 23, 28-29

<https://vardhundskolan.se/utbildningar/skolhundsutbildning/>

9 Bilagor

Under bilagor bifogar jag de frågor jag hade med mig när jag intervjuade mina respondenter.

1. Hur ser du på användning av skolhund?
2. Vad ser du för pedagogisk nytta med skolhund?
3. Hur mycket kunskap har du kring användandet av skolhund?
4. Hur ser du på Västerås Stads förbud mot användning av skolhund?